

Hellere 10 gebisser i afløbet end en enkelt vatpind

Adfærdsekspert giver gode råd til forbrugerne: Sådan ændrer du en dårlig og dyr vane

En sjælden gang imellem finder medarbejderne hos Samn Forsyning et tabt gebis i filtret på et af deres fem renseanlæg. Heldigvis sker det ikke ret tit, og et gebis forvolder ingen skade på anlægget. Til gengæld er der daglige problemer med mange andre ting, der ryger med i afløbet, men som i stedet hører hjemme i skraldespanden.

Typisk kan vådservietter og lange hår være skyld i tilstoppede pumper, og en af de helt store syndere er ikke mere end ca. 8 cm lang: Vatpinden.

Udfordringen er den samme på alle fem renseanlæg i Horsens og Odder Kommuner, hvor der årligt renses omkring 15 millioner kubikmeter spildevand. Vatpindene bliver som regel ikke fanget i de første riste på anlæggene, men ryger i stedet med videre ind i de øvrige processer og maskiner. Og så begynder problemerne.

-Vi har ikke tal på, hvor mange vatpinde vi samler ind manuelt hver dag, men det er rigtigt mange. Sammen med især vådservietter og hår stopper det pumperne til, og det kan ikke bare medføre driftsstop, men nogle gange desværre også større og dyre reparationer. En vatpind koster kun nogle få øre i indkøb, men når den ender i afløbet, kan den altså blive meget dyr, siger driftschef i Samn Forsyning Erling Nielsen.

Regningen for det daglige ekstraarbejde kan kun ende ét sted: Hos kunderne.

-At drive et renseanlæg kan sammenlignes med en fabrik, hvor vi laver spildevand til strøm, gødning, rensat vand og varme. Renseprocesserne fungerer rigtigt godt, både mekanisk og biologisk, men renseanlæggene er alligevel udfordrede - ikke mindst af vatpindene, konstaterer Erling Nielsen.

Men hvorfor smider så mange en vådserviet i kunststof eller en vatpind i plastic i toilettet, når der som regel står en lille skraldespand lige ved siden af? Og hvad kan man gøre for at ændre på vanen hjemme i badeværelset?

-Hvis en indgroet vane skal ændres, skal det være let for os selv. Ellers sker der ikke noget, siger nudging-ekspert og indehaver af NudgeCase, Lena Hellström. Hun hjælper til daglig mennesker med at ændre en uheldig adfærd og hun slår fast, at skraldespanden på toilettet især skal være let at komme til:

-Den skal jo konkurrere med den store "spand" uden låg, nemlig toilettet. Derfor skal låget kunne åbnes let, uden at du skal bukke dig ned. Den skal ikke stå i et hjørne, hvor du skal sno dig rundt om toilettet for at komme til den - og du kan overveje at hænge den enten på væggen eller på indersiden af skabslågen under vasken. Det fungerer strålende i køkkenet og kan også fungere på badeværelset, siger hun.

En anden mulighed er at lave sit eget lille forbudsskilt og hænge op over toilettet i nogle uger - altså en tegning af en vatpind med en rød streg over. Den bedste mulighed, når det gælder vatpinde, er dog at fjerne dem helt fra badeværelset, siger nudging-eksperten:

-Læg vatpindene i køkkenskuffen eller i en skuffe i soveværelset. Så er der større chance for, at du ikke pr. automatik kyler de brugte i kummen, fordi du skal gå efter det, siger Lena Hellström, der også påpeger, at børnene i familien kan spille en stor rolle:

-Du skal bare forklare dine børn, hvor stor en skade vatpindene gør i kloakkerne. Så skal de nok minde dig om det, hvis du formaster dig til at smide noget forkert i toilettet, siger hun.

Netop børnene får altid at vide, at vatpinde og vådservietter i toilettet kan forvolde stor skade, når de er på rundvisning hos Samn Forsyning. Erling Nielsen håber, at de derved kan opdrage lidt på deres forældre.

Yderligere oplysninger hos driftschef Erling Nielsen på 7626 8700 og Lena Hellström på 2585 2541.